

Sygn.akt III AUa 242/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2019 r. w B.

sprawy z odwołania W. O. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 lutego 2019 r. sygn. akt III U 36/19

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie.

SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Marek Szymanowski SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 242/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 11.12.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w B. odmówił W. O. (1) prawa do emerytury na podstawie art. 27 i 28 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując, że wnioskodawca nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego 20 lat lub 25 lat, a wykazał jedynie okres 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni. Organ rentowy podał, że nie można do wymaganego okresu zaliczyć okresu pracy w gospodarstwie rolnym, ponieważ został zaliczony do ustalenia prawa do emerytury przyznanej na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W odwołaniu od tej decyzji W. O. (1) podniósł, że organ rentowy naruszył przepisy k.p.a. Zasugerował też nieprawidłowości w procedowaniu organu rentowego. Stwierdził, że ZUS niewłaściwie nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed 1.07.1977 r. Wskazał, że do emerytury rolniczej zaliczono okresy:

- 1,3 lat opłacania składek na F. w okresie od 1.07.1977 r. do 31.12.1982 r.
- 4,42 lat opłacania składek na (...) w okresie od 1.01.1983 r. do 31.12.1990 r.

- 18,75 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników po 31.12.1990 r.

- 17,61 lat podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Zdaniem odwołującego się, skoro KRUS nie zaliczył okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów do emerytury, winien to uczynić ZUS. Wniósł o doliczenie tych okresów i przyznanie emerytury z możliwością pobierania emerytury z KRUS, ewentualnie przyznanie prawa do wyboru świadczenia korzystniejszego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty identyczne jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Podał, że nie uwzględnił okresów pracy w gospodarstwie rolnym od 15.09.1964 r. do 15.09.1967 r., od 15.02.1974 r. do 28.02.1974 r., od 01.05.1978 r. do 19.08.1979 r. oraz okresów ubezpieczenia rolniczego od 01.01.1987 r. do 30.09.2009 r. zgodnie z treścią art. 10 ust 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z 19 lutego 2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. O. (1) prawo do emerytury od 1 września 2018 r., przyjmując do ustalenia prawa 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających – pkt I sentencji orzeczenia. Nie stwierdził przy tym odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia – pkt II sentencji wyroku.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że W. O. (1) urodził się (...) Decyzją z 12.11.2009 r. KRUS przyznał mu prawo do wcześniejszej emerytury rolniczej od 1.09.2009 r. z uwagi na ukończenie 60 lat i zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej. Jak wynika z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia, organ rolniczy uwzględnił do prawa następujące okresy:

- od 15.09.1964 r. do 15.09.1967 r. – 3 lata 1 dzień pracy w gospodarstwie rolnym rodziców

- od 15.02.1974 r. do 28.02.1974 r. – 16 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców

- od 1.05.1978 r. do 19.08.1979 r. - 1 rok 3 miesiące i 19 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców

- od 1.01.1987 r. do 31.12.1990 r. – 4 lata opłacania składek na (...), ubezpieczony z mocy ustawy.

- od 1.01.1991 r. do 30.09.2009 r.- 18 lat i 9 miesięcy podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik oraz okresy podlegania powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia pracowniczego:

- od 16.09.1967 r. do 14.02.1974 r.

- od 01.03.1974 r. do 30.04.1978 r.

- 20.08.1979 r. do 31.08.1986 r. - łącznie z tego tytułu 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni.

Okresy podlegania powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia pracowniczego oraz okresy opłacania składek z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników od 1.07.1977 r. uwzględniono do obliczenia części składkowej emerytury rolniczej.

W dniu 7.09.2018 r. W. O. (1) złożył wniosek o emeryturę w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Ustalając uprawnienia wnioskodawcy do świadczenia emerytalnego, organ rentowy zaliczył mu 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni, tj. okres zatrudnienia pracowniczego i służby wojskowej, odmawiając mu w efekcie decyzją z 11.12.2018 r. prawa do emerytury na podstawie art. 27 i 28 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. ZUS wskazał, że wnioskodawca nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego 20 lub 25 lat. Podał, że nie można do wymaganego okresu zaliczyć okresów pracy na gospodarstwie rolnym, ponieważ zostały zaliczone do ustalenia prawa do emerytury przyznanej na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Po przytoczeniu treści art. 27 oraz art. 28 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Okręgowy uznał, iż nie ulegało wątpliwości, że W. O. (1) udowodnił 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni okresów składkowych. Jego uprawnienia należało wobec tego ustalić z uwzględnieniem zasad z art. 10 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu pierwszej instancji bezspornym było, że decyzją z 12.11.2009 r. Prezes Kasy (...) przyznał odwołującemu się prawo do emerytury rolniczej od 1.09.2009 r. Emerytura ta przyznana została na podstawie ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, a mianowicie na mocy art. 19 ust 2 ustawy, stosownie do którego wymagane było posiadanie przez mężczyznę wieku co najmniej 60 lat oraz co najmniej 30 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Do ustalenia prawa do emerytury rolniczej uwzględniono okresy ubezpieczenia rolno w rozmiarze 96 kwartałów – 24 lata i 19 dni (w tym 18 lat i 9 miesięcy okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników) oraz 20 lat 7 miesięcy i 27 dni pozostałych (w tym 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni podlegania ubezpieczeniom w ZUSie). Łącznie 44 lata, 8 miesięcy i 16 dni.

Sąd Okręgowy wskazał, że do ustalenia prawa do świadczenia rolniczego i jego wysokości, KRUS uwzględnił okres w wymiarze o 14 lat 8 miesięcy i 16 dni przekraczający wymagany minimalny 30-letni staż do przyznania prawa do emerytury rolniczej. Przy czym ustawodawca przewidział, że ubezpieczony mający niewystarczający staż do uzyskania emerytury w danym systemie, ma możliwość uzyskania świadczenia przez doliczenie stażu ubezpieczenia z drugiego systemu.

Wybór ubezpieczonego co do systemu ubezpieczeń społecznych, z którego chce pobierać świadczenie decyduje jednak o dalszych konsekwencjach. Uzyskanie emerytury w systemie pracowniczym modelowo wyklucza już dalsze ubezpieczenie emerytalne w systemie ubezpieczenia społecznego rolników (art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Ubezpieczony po takiej decyzji nie uzyska więc już dalszych okresów ubezpieczenia społecznego rolników, jako samodzielnej podstawy ubezpieczenia do uzyskania emerytury w tym systemie. Tak samo wybranie systemu rolniczego z doliczaniem stażu pracy wypracowanego w systemie powszechnym wyklucza ponowne zaliczanie okresów uzupełniających przy obliczaniu emerytury pracowniczej (tak Sąd Najwyższy wyroku z dnia 8 maja 2007 roku, sygn. II UK 164/06, OSNP rok 2008, nr 11-12, poz. 172). Artykuł 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach nie wyłącza zatem możliwości uwzględnienia okresów pracy rolniczej w stażu składkowym, które nie zostały zaliczone do nabycia prawa do emerytury lub renty rolniczej. Nie wynika z tego, że te same okresy zaliczać można dwa razy do różnych świadczeń. Zdaniem Sądu Okręgowego oznacza to jednak, że posiadany przez ubezpieczonego okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni mógł zostać uzupełniony zgodnie z art. 10 ustawy emerytalnej okresem ubezpieczenia rolniczego niezbędnym do przyznania emerytury (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 4 grudnia 2012 r., III AUa 1144/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 10 kwietnia 2014 r., III AUa 356/13). Do emerytury rolniczej wystarczało bowiem odwołującemu się zaliczenie okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. 18 lat i 9 miesięcy oraz doliczenie okresu przewidzianego w art. 20 ust 1 pkt 3 ustawy z 20.12.1990 r., tj. podlegania ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia pracowniczego i służby wojskowej czyli 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni. Łącznie ponad 36 lat. Pozostałe okresy tj.:

- od 15.09.1964 r. do 15.09.1967 r. – 3 lata 1 dzień pracy w gospodarstwie rolnym rodziców;

- od 15.02.1974 r. do 28.02.1974 r. – 16 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców;

- od 1.05.1978 r. do 19.08.1979 r. - 1 rok 3 miesiące i 19 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców;

- od 1.01.1987 r. do 31.12.1990 r. – 4 lata opłacania składek na (...) (łącznie 8 lat, 4 miesiące i 6 dni) mogły zostać zaliczone odwołującemu do uprawnień emerytalnych na podstawie art. 27 i art. 10 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do uzupełnienia okresu ubezpieczenia w ZUS w rozmiarze 25 lat brakowało W. O. (1) niespełna 8 lat. Zatem „nadwyżka” wystarczyła do uzupełnienia brakującego okresu ubezpieczenia. W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca po doliczeniu ww. „nadwyżki” okresów zaliczonych do przyznania prawa do emerytury rolniczej do stażu ubezpieczenia pracowniczego spełnił wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie prawa do emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej. Z wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14.03.2018 r., III AUa 806/17 oraz wyroku Sądu Najwyższego z 16.02.2017 r., II UK 737/15 wynika utrwalone już stanowisko, że art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej nie wyłącza możliwości uwzględnienia w stażu składkowym okresów pracy rolniczej, które nie zostały zaliczone do nabycia prawa do emerytury lub renty rolniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 listopada 2009 r., I UK 168/09; z 5 czerwca 2013 r., III UK 78/12). Jednocześnie dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej). Podkreśla się też, że zgodnie z gramatyczną (logiczno-językową) wykładnią, art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej nie pozwala na uwzględnienie jedynie tych okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, a więc okresów kształtujących prawo, a nie tych, które mają wpływ na wysokość już ustalonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r., II UK 164/06, OSNP rok 2008, nr 11-12, poz. 172). Ubezpieczony ubiegający się o emeryturę rolniczą jako pierwsze świadczenie emerytalne może dowolnie konfigurować udział stażu podlegania ubezpieczeniu rolniczemu i ogólnemu, tak by niewykorzystany staż rolniczy zaliczyć następnie do okresów składkowych, od których zależy prawo do emerytury powszechnej (art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w związku z art. 10 ust. 1 in fine ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Sąd Najwyższy podkreślał, że możliwość uzupełnienia stażu rolniczego stażem ogólnym (art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) - bez zastrzeżenia, że jest to możliwe jedynie w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganego okresu (jak to uczyniono w art. 10 ust. 1 in fine ustawy emerytalnej) - oznacza, że ubezpieczony nie musi wykorzystać w pierwszej kolejności całego stażu rolniczego i następnie uzupełnić go okresem powszechnego ubezpieczenia.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nie ma żadnego wpływu na możliwość zaliczania fakt, że do wysokości emerytury rolniczej przyjęto okres opłacania składki na F. (...), 30 lat (od 1.05.1978 r. do 19.08.1979 r.) oraz okres 4 lat opłacania składki na (...) (od 1.01.1987 r. do 31.12.1990 r.). Na podstawie art. 10 ust 3 okresów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie uwzględnia się wyłącznie wtedy gdy zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, a nie od których zależy wysokość emerytury. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. O. (1) prawo do emerytury, o której mowa w art. 27 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od miesiąca w którym złożył wniosek o emeryturę z ZUS.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że przepis art. 33 ust. 2 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wyraża przyjętą przez ustawodawcę w ustawie o ubezpieczeniu rolników, ogólną zasadę pobierania jednego świadczenia (tzw. zasada niekumulacji), która dotyczy zbiegu świadczenia przysługującego z tytułu prawa do renty lub emerytury rolniczej ze świadczeniem przysługującym z tych samych tytułów, ale z innego ubezpieczenia społecznego. Zgodnie z nią uprawniony do więcej niż jednego świadczenia z tego tytułu wybiera, które świadczenie chce otrzymywać. Przy czym, wybór świadczenia należy do sfery jego samodzielnych uprawnień i nie podlega ocenie. To znaczy, że nawet jeżeli uprawniony zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie to musi zostać uwzględnione. Wnioskodawca nie może zatem pobierać jednocześnie emerytury z rolniczego systemu ubezpieczeniowego i emerytury z ZUS-u.

Na podstawie art. 118 ust 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia, gdyż organ rentowy nie dysponował dokumentami pozwalającymi na przyznanie odwołującemu się prawa do emerytury. ZUS przy wydawaniu decyzji posiłkował się danymi zawartymi w piśmie KRUS-u z 20.11.2018 r., w którym organ

rolniczy wymienił wszystkie okresy zgłoszone przez W. O. uwzględnione przy wydawaniu decyzji o przyznaniu prawa do emerytury rolniczej i ustalaniu jej wysokości.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej punktu 1. W tym zakresie zarzucił mu naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego:

- art. 10 ust. 3 w zw. z art. 27 i art. 28 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że udokumentowany przez odwołującego się okres składkowy i nieskładkowy w łącznym wymiarze 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni mógł zostać uzupełniony okresami rolnymi z art. 10 ust. 1 ww. ustawy do 25 lat stażu emerytalnego wymaganego do emerytury zwykłej, przysługującej na podstawie art. 27, w sytuacji, gdy uzupełnienia można dokonać do pierwszego okresu emerytalnego określonego dla emerytury niepełnej w art. 28 ww. ustawy, czyli tylko do 20 lat, a nie aż do 25 lat (w przypadku mężczyzn);

- art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną wykładnię polegającą na zaliczeniu tych samych okresów do nabycia prawa do dwóch różnych świadczeń (tj. pracowniczego i rolniczego). Sąd sam przyjął założenie, że przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej uwzględniono staż pracowniczy - nie podał jaki okres. Zatem o ten niesprecyzowany okres należałoby zmniejszyć staż 17 lat, 7 miesięcy i 11 dni. Tym bardziej, iż ubezpieczony, ubiegając się o emeryturę rolniczą, nie wskazał, jaką konfigurację okresów ubezpieczenia należy przyjąć do ustalenia prawa do tego świadczenia. KRUS zaś wskazał, że przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej uwzględnił 44 lata 8 miesięcy i 16 dni, w tym również sporne okresy;

2. przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nadanie jej walorów dowolności sprowadzającego się do niezgodnego z prawem zaliczenia do okresów podlegania ubezpieczeniu pracowniczemu okresów rolniczych, które na podstawie obowiązujących przepisów zostały już zaliczone do świadczenia rolniczego.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji ZUS, a w razie nieuwzględnienia tego wniosku - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację W. O. (1) wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja jest zasadna

Przede wszystkim należało zauważyć, iż łączny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy zamyka się w przedziale czasowym od 16.09.1964 r. (ukończenie 16. roku życia - praca na gospodarstwie rodziców) do września 2009 r., kiedy to uzyskał prawo do emerytury rolniczej (k. 80 akt KRUS). Staż ubezpieczeniowy, jaki mógł uzyskać w tym przedziale - nawet bez jakiegokolwiek przerwy w podleganiu ubezpieczeniom społecznym - wynosiłby 45 lat (ustalony przez Sąd Okręgowy wyniósł 44 lata, 8 miesięcy i 16 dni). Bezsporne było, iż z tego stażu ubezpieczeniowego wnioskodawca w celu uzyskania emerytury rolniczej od dnia 1.09.2009 r. (do nabycia prawa do niej) musiał „zużyć” 30 lat, bowiem nabył emeryturę wcześniejszą po ukończeniu 60 roku życia (ur. 1948), o której mowa art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2019.299 j.t.). Oznacza to też, iż nieużyty do nabycia prawa w postaci emerytury rolniczej staż ubezpieczeniowy, jaki posiada wnioskodawca niższy jest niż 15 lat, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, iż u podstaw zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego przyznającego wnioskodawcy prawo do emerytury z art. 27 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych leży zaliczenie co najmniej 10 lat stażu ubezpieczeniowego uwzględnionego już uprzednio do nabycia prawa w postaci emerytury rolniczej. Orzekając tak Sąd Okręgowy popełnił, zdaniem Sądu Apelacyjnego, dwa błędy w zakresie wykładni prawa materialnego.

Po pierwsze, abstrahując na chwilę od możliwości podwójnego zaliczenia tych samych okresów do różnych świadczeń emerytalnych (o czym niżej), trzeba zauważyć, iż okresy uzupełniające z art. 10 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którymi można uzupełnić staż emerytalny w powszechnym systemie emerytalnym zalicza się wyłącznie **w niezbędnym zakresie**. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r. (II UK 364/07, OSNPUSiSP 2010, nr 1-2, poz. 23) trafnie wyjaśniono, że przy ustalaniu emerytury pracownik może doliczyć sobie do stażu lata pracy w gospodarstwie rolnym nawet jeśli i bez tego okresu jego staż wystarczy do uzyskania emerytury, choć niepełnej (tj. emerytury z art. 28). Sąd Najwyższy uznał bowiem, że art. 10 ust. 1 pozwala uzupełnić okresy składkowe i nieskładkowe z art. 5-7 okresami składkowymi rolniczego ubezpieczenia społecznego, prowadzenia lub pracy w gospodarstwie rolnym **do rozmiaru najbliższego (kolejnego)** stażu okresów składkowych i nieskładkowych w zakresie wymaganym i koniecznym do nabycia określonych uprawnień emerytalnych. Jeżeli zatem okresy z art. 5-7 nie przekraczają 15 lat w przypadku kobiety (20 lat w przypadku mężczyzny), można je uzupełnić okresami rolniczymi jedynie w celu nabycia prawa do emerytury z art. 28. Jeżeli natomiast okresy z art. 5-7 przekraczają 15 lat w przypadku kobiety (20 lat w przypadku mężczyzny), to można je uzupełnić okresami rolniczymi, aby nabyć pełne uprawnienia emerytalne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2009 r., II UK 138/08, LEX nr 736734; z dnia 24 września 2009 r., II UK 19/09, LEX nr 559947 i z dnia 11 stycznia 2011 r., I UK 246/10, LEX nr 738534; por. Kamil Antonów (red.), Bartosz Suchacki, Komentarz do art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, LEX 2014). W przypadku wnioskodawcy uzupełnienie jego stażu mogło nastąpić jedynie do 20 lat, ponieważ było to najbliższe świadczenie, do którego mógłby uzupełnić swój staż ubezpieczeniowy.

Po drugie - co jest dużo bardziej istotne - zdaniem Sądu Apelacyjnego co do zasady nie jest dopuszczalne zaliczenie tych samych okresów raz do emerytury rolniczej, a następnie do emerytury w powszechnym systemie emerytalnym, jeżeli od nich zależało samo nabycie prawa (Por. w tym zakresie wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2008 r., III UK 49/08; wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2009 r., I UK 168/09, Lex, (...); wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2000 r., II UKN 147/00). W przypadku wnioskodawcy już przyjęty przez organ rentowy staż ubezpieczeniowy (okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 17 lat 7 miesięcy i 11 dni) budzi wątpliwości, bowiem część tego okresu musiała uprzednio zostać uwzględniona do nabycia emerytury rolniczej, jeżeli uwzględni się fakt, że potrzebował do jej nabycia 30 lat stażu rolniczego, a łączny jego staż wyniósł 44 lata, 8 miesięcy i 16 dni.

W orzecznictwie zasadniczo wyklucza się również możliwość zaliczenia zbiegających się w czasie okresów ubezpieczenia (tj. okresów składkowych i nieskładkowych) z okresami pracy rolniczej. Jeśli z okresem pracy rolniczej zbiega się inny okres składkowy lub nieskładkowy, to przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego uwzględnia się ten ostatni (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2000 r., II UKN 665/99, OSNAPiUS z 2002 r., nr 4 poz. 94, z dnia 15 grudnia 2000 r., II UKN 147/00, OSNAPiUS z 2002 r., nr 16, poz. 389 i z dnia 19 grudnia 2001 r., II UKN 698/00, OSNPUSiSP z 2003 r., nr 19, poz. 473; wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2008r. III UK 49/08). Nie jest zatem dopuszczalne podwójne zaliczenie tego samego przedziału czasu jako okresu składkowego lub nieskładkowego i zarazem okresu pracy rolniczej. Dopiero gdy np. okres nieskładkowy w rozumieniu art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zostanie wykorzystany przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego z uwagi na ograniczenie wynikające z art. 5 ust. 2 tego aktu, a przypada on na okres pracy rolniczej, zalicza się go do tegoż stażu zgodnie z zawartą w art. 11 ustawy zasadą korzystności. Uwzględnia się go jednak tylko w pojedynczym wymiarze. Wnioskodawca nie dysponuje jednak żadnymi okresami niewykorzystanymi, co zwalnia Sąd Apelacyjny z dalszych rozważań w tym zakresie.

Reasumując, podzielić należy zarzuty i wywody apelacji, iż wnioskodawca nie legitymuje się stażem ubezpieczeniowym - ani 20 letnim, a tym bardziej 25 letnim, mogącym mu być zaliczonym do nabycia prawa do emerytur, o których mowa w art. 27 lub 28 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym nie spełnił przesłanek do nabycia któregośkolwiek z tych świadczeń.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i odwołanie oddalił.